

NED. MAATSCHAPPIJ TOT BEVORDERING DER TANDHEELKUNDE

HET RAPPORT DER ONDERWIJS-COMMISSIE EN DE HOUDING VAN DEN VOORZITTER VAN HASSELT.

Gedurende de laatste vier jaren was veel geschrijf noodzakelijk naar aanleiding en ten behoeve van de vaststelling van een onderwijsprogram voor de Ned. Mij. T. B. d. T. Met het indienen door de commissie ad hoc van haar bekende rapport mocht op goede gronden worden aangenomen, dat dit voorloopig niet meer noodig zou zijn. Het lustte mij dan ook heel weinig, en ik achtte me daarenboven, zijnde gewoon lid der commissie, niet den in de eerste plaats aangewezen, om over den inhoud van dat rapport te gaan polemiseren. Te gaan polemiseren met een medelid van de commissie lokte me wel allermintst aan. Het redactioneele artikel geteekend N. in dit Tijdschrift van Mei j.l., heeft mij dan ook niet kunnen bewegen tot eenige tegenweer. Gevoel voor waardigheid zoowel van de Commissie als van de Maatschappij in haar geheel, weerhield mij daarenboven, om eene openlijke bestrijding van dat artikel te geven, zooals deze wel had moeten luiden. Reden waarom ik ook bij deze gelegenheid op dat artikel niet inga.

Maar nu is op pag. 717 in het nummer van Oct. van dit Tijdschrift de voorzitter der Commissie Van Hasselt met eene beschouwing over „Het Onderwijsvraagstuk” gekomen, waarin hij, onder meer (pag. 719) eene verklaring aflegt omtrent zijn persoonlijke zienswijze; en voorts deze kortelings motiveert.

Na kennisneming van *dit* artikel heb ik mij afgevraagd: „Mogen wij zwijgen?” Het hiervolgende zij op die vraag het antwoord.

Op de motiveering van Van Hasselt weiger ik vooralsnog in te gaan: Waar zou het heen, wanneer leden eener studiec commissie, die vele malen met elkaar hebben beraadslaagd, na afloop van hunne werkzaamheid, *onderling* zouden gaan polemiseren over punten, waardoor, naar mij nu waarschijnlijk lijkt, een belangrijk verschil van

opvatting omtrent het wezen-zelf van het door hen op te lossen vraagstuk zou worden blootgelegd — *wanneer die punten door geen hunner gedurende hunne gemeenschappelijke werkzaamheid in bespreking zijn gebracht?*

De verklaring van Van H. echter, dat hij, „de conclusie van de „meerderheid in de commissie onmogelijk kan aanvaarden”, een verklaring, welke velen, en het meest de leden-zelf der commissie, zal hebben verrast, kan ik niet zonder meer laten passeeren. Omdat ik me volkomen bewust ben, dat deze verklaring van buitengewoon veel invloed kan zijn bij de vorming eener eigen opinie door de leden der Maatschappij; juist door de kwaliteit van dengeen, die haar aflegde en na de voorafgaande uiteenzetting van de wijze, hoe hij die kwaliteit heeft opgevat.

Hoezeer polemiek tegen den voorzitter onzer commissie me dan ook wel in den meest overtreffenden trap tegenstaat, kan ik toch anderzijds de vrucht van gemeenschappelijken, ernstigen, jarenlangen arbeid, waaraan ook ik mijn aandeel heb gehad, niet laten ontzielen door de hand van onzen eigen voorzitter, zonder een enkele poging te doen tot afwending van dat gevaar. Al is die hand ook de sierlijk gehandschoende van Van Hasselt!

Het onderstaande nu bedoelt dan ook geenszins een verdediging van het Rapport, maar wil niet anders dan de waarde der bedoelde verklaring in de oogen der lezers tot haar juiste proportie terugbrengen. Waarbij ik zal trachten, zoo sober mogelijk te zijn, door alleen feiten weer te geven en citaten, en me van kwalificaties en commentaren te onthouden:

In de 4e Vergadering der Commissie benoemde de voorzitter een subcommissie, „belast met het concipieeren van een positief schema „van tandheelkundig onderwijs, waarbij getracht zou worden, dit „zonder belangrijke wetswijziging te verbeteren” (in het rapport aangeduid als subcomm. III). Leden dezer subcommissie werden Van Andel, Van der Molen en ondergeteekende. In het rapport dezer subcommissie werd na uitvoering in engeren zin van de haar verstrekte opdracht ook stelling genomen ten opzichte van de vraag, of werkelijk een zoodanige verbetering zou moeten worden aanbevolen, dan wél geageerd zou moeten worden in den zin van een imperatieve regeling der studie volgens paragrafen 22/25 van het Academisch Statuut. De subcommissie bepleitte het eerste, op gronden, welke globaal in het aan het H. B. aangeboden eindrapport zijn terug te vinden.

In de 5e vergadering der geheele Commissie komt het rapport der Subcomm. III in behandeling. Ter vergadering zijn niet aanwezig de leden Van Nieuwenhoven Helbach en Nord; de laatste heeft den voorzitter een schrijven doen toekomen, waarin hij zijn bevindingen omtrent het rapport mededeelt. Na zeer uitvoerige besprekingen „acht de commissie in het algemeen voldoende stof voor het eind-„rapport bijeen gebracht”.¹⁾

„De voorzitter benoemt nu een commissie tot het opstellen van een „concept-eindrapport, waarin *hij zelf* (cursiveering van mij) en de „Heeren Sanders en Visser zullen zitting nemen, terwijl de Heer Nord „Thomson wordt verzocht als secretaris te willen fungeeren”. (Subcomm. IV).

Ondergeteekende heeft deze benoeming niet aangenomen dan nadat hij meent te mogen concludeeren, dat de commissieleden heden „aanwezig” eensgezind zijn wat betreft hun standpunt tegenover het „rapport III”.

In de volgende vergadering (afwezig De Groot, Visser en Nord Thomson) wordt het concept-eindrapport in bespreking gebracht. Het is vooraf den leden toegezonden. Nord heeft zijne bezwaren tegen dit concept-eindrapport, eveneens vooraf, schriftelijk den leden doen toekomen.

In den loop der besprekingen, als geen onderlinge toenadering der standpunten van de Subcommissie IV en van Nord is bereikt, vraagt de voorzitter „of Nord zich een mogelijkheid van compromis ge-„dacht heeft, en op welke wijze. Want de vraag naar de uitvoerbaar-„heid van een eventueel te geven advies zal toch steeds in het oog „gehouden moeten worden. En het is denkbaar, dat Nord mee zou „kunnen gaan met een voorstel dat ons alvast gedeeltelijk in de door „hem aangegeven richting zou kunnen brengen.

„Nord antwoordt hierop, dat hij zich positief zal blijven verzetten „tegen een weg, zooals in dit rapport aangegeven wordt, maar dat „naar zijn meening voorloopig desnoods met het verplichte candidaats-„examen in de geneeskunde voor tandartsen genoeg genomen zou „kunnen worden.

„Dit candidaatsexamen zou dan speciaal voor tandartsen iets te „wijzigen zijn, wat volgens Nord bij de bestaande wetgeving moge-„lijk is.

¹⁾ Dit en de volgende citaten zijn uit de Notulen der commissievergaderingen.

„Niemand der overige aanwezigen is het met Nord eens, dat de „bestaande wet dit mogelijk maakt.”

Na eenige verdere bespreking van deze oplossing-Nord „sluit de „Voorzitter de vergadering met de opwekking, het hedenavond be- „spokene nog eens grondig te verwerken, om dan de volgende maal „(5 Maart), naar wij hopen in voltallige vergadering, tot een eind- „resultaat te komen.”

Vóór die eindvergadering (afwezig Visser en Van Nieuwenhoven Helbach) heeft Nord nog een nota den leden toegezonden, (op diens verzoek behoudens eenige wijziging als bijlage 3 aan het rapport toegevoegd), waarin de argumenten ten gunste van de invoering van het verplichte cand.-arts-examen nader worden besproken.

In deze laatste vergadering der commissie wordt door ondergetee- kende aanmerking er op gemaakt, dat een zoo belangrijk denkbeeld van Nord als voorloopige oplossing in een zoo laat stadium van het werk der commissie ter tafel werd gebracht, echter acht hij „het te „behandelen vraagstuk te belangrijk dan dat hij zich wil onttrekken „aan de bespreking van deze nota”.

„De Voorzitter meent dat den Heer Nord het recht toekwam alsnog „van zijn meening te doen blijken, te meer waar de commissie tot „taak heeft, tot de beste oplossing van het vraagstuk te komen. Spr. „meent dat de strijd beter kan worden gestreden in de commissie dan „later daarbuiten. Daarom heeft Spr. tegen de indiening der nota's „geen bezwaar; evenmin om dezelve in bespreking te brengen.”

Hierop volgt de bespreking van den inhoud der nota's-Nord. De hierin vervatte argumenten worden meer of minder uitvoerig achter- eenvolgens door De Groot, Van der Molen, Switters en ondergetee- kende bestreden.

Waarna: „De Heer Nord neemt terug zijn voorstellen. Spr. heeft „de bezwaren van de twee docenten de Heeren De Groot en Switters „gehoord en acht het nu niet wenschelijk noch van practisch nut deze „voorstellen nog verder te verdedigen, noch hier noch elders. (De „bezwaren van den Heer De Groot gelden echter ook den weg van „het Academisch Statuut).

„Spr. licht deze zijn meening nader toe. Intusschen, Spr. herhaalt „dit, is van hem geen aanprijzing van het tot dusverre door hem „voorgestane meer te wachten. Spr. bergt zijn illusie's hiermede op; „tegen de conclusies in het concept-eindrapport zal Spr. noch hier „noch elders, oppositie meer voeren, al kan hij deze ook niet bewon-

„deren, al gelooft hij ook niet dat van de verwezenlijking van het „daarin neergelegde voorloopig veel zal komen.

Na de vermelding van nog eenige discussie lees ik dan:

„De Voorzitter constateert dat deze vergadering van veel gewicht „is geweest, de Heer Nord heeft loyaal erkend dat hij voor argu- „menten van practischen aard uit den weg moet gaan, dat al behield „hij zijn eigen inzichten, hij zijn oppositie moest prijs geven. Spr. „waardeert dit.

„Spr. wijst er op dat het concept-eindrapport nog tot rapport zal „moeten worden omgewerkt. Zoo zal duidelijker moeten worden ge- „formuleerd het voor en tegen van het standpunt-Nord. Maar Spr. „is verheugd te kunnen constateeren, dat als dat gebeurd is, een „rapport in zee gaat waarmee men voor den dag kan komen, dat „waard is de zorg en de tijd en de studie er aan besteed. Wat de „practische resultaten zullen zijn ligt in het duister, maar dat is niet „wat de commissie heeft na te gaan; het bereiken van die resul- „taten moet door anderen — het Hoofdbestuur, de Maatschappij — „worden nagestreefd”. En voorts: „Ook den aanwezigen lectoren „brengt Spr. dank, hunne positie was anders dan die der overige „leden der commissie, de ingewijden tegenover de profanen. Hunne „voorlichting is voor de commissie van buitengewoon veel waarde „geweest. Spr. is dankbaar dat de lectoren de conclusies van de com- „missie hebben kunnen aanvaarden”.

Zou er iemand het den Voorzitter kunnen euvel duiden, dat hij, wat achteraf jammer is, na dezen loop der besprekingen en deze uitingen naliet, om een formeele hoofdelijke stemming over de voor- gestelde conclusies te houden?

De definitieve redactie van het rapport werd daarna opgedragen aan den Voorzitter, Van der Molen en ondergeteekende. Resultaat van het gezamenlijk overleg werd de vorm, waarin het rapport aan het Hoofdbestuur werd aangeboden en waarin het in het Tijdschrift van Mei j.l. werd opgenomen.

In de Hoofdbestuurs-vergadering van 12 April d.a.v. werd dit rapport ter tafel gebracht. Uitvoerige besprekingen, een voorloopig karakter dragend, werden hier gehouden. De aanwezige Voorzitter der Commissie — lid van het H. B. nam aan de discussie deel. Ook hier zelfs, in het college, hetwelk hem opdracht had gegeven en na het volbrengen van zijn taak, maakte hij geen einde aan eene opvat- ting bij anderen omtrent zijn persoonlijke meening, welke opvatting

hij *moet* hebben gekend, — en welke, naar *nu* bleek, op een afschuwelijk misverstand berustte.

Maar publiceert een half jaar later in het Tijdschrift zijn overtuiging, dat hij „de conclusie van de meerderheid in de Commissie „onmogelijk kan aanvaarden!”

J. SANDERS Ez.

Amsterdam, 2 Nov. 1924.

De heer Van Hasselt achtte het — na lezing van het bovenstaande — niet noodig hier in het Tijdschrift op te antwoorden, daar het aan de zaak zelve niets toe of af doet.

De Redactie denkt er evenzoo over.

N.

Amsterdam, 8 October 1924.

Aan de Leden van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal.

's-Gravenhage.

Het Hoofdbestuur der Nederlandsche Maatschappij tot bevordering der geneeskunst,

acht het zich een plicht Uw aandacht erop te vestigen, dat de wijziging van de wet van 24 Juni 1876, Staatsblad 117, houdende regeling van de voorwaarden tot verkrijging der afzonderlijke bevoegdheid tot uitoefening der tandheekunst en van de uitoefening dier kunst, in den zin als aangegeven in het desbetreffend Ontwerp van Wet, in beginsel steunt op een onjuiste grondstelling en ernstig is in zijn gevolgen,

en meent de aanneming van de voorgestelde toevoeging aan artikel 10 dier wet te moeten ontraden.

Toelichting.

De tandtechnicus bezit niet de kennis der ziekten van mond en gebit. Deze is onmisbaar voor het doeltreffend en zonder gevaar plaatsen van kunsttanden en kunstgebitten. Hem ontbreekt de opleiding en de kennis om te kunnen beoordeelen of de toestand van gebit en tandvleesch het plaatsen van prothesen, zonder eenige behandeling vooraf, toelaat.

Evenmin als men aan den leverancier van brillen de bevoegdheid geeft tot behandeling van oogziekten en oogaandoeningen, of aan den instrumentmaker, die kunstledematen vervaardigt, de bevoegdheid tot amputatie van armen en beenen, evenmin kan men aan den vervaardiger van kunsttanden en kunstgebitten de bevoegdheid geven deze te plaatsen, omdat daarbij in den regel tandheekkundige hulp verleend moet worden.

Bij gradueel verschil is in al deze gevallen het wezen der zaak hetzelfde: het verlenen van een wettelijke bevoegdheid op een bepaald gebied aan een persoon, die op dat gebied ondeskundig is.

In die gevallen, waarin de zelfstandig-werkende tandtechnicus inziet, dat vooraf behandeling in den mond noodzakelijk is, zou hij als eerlijk man den patiënt moeten verwijzen naar een tandarts. De verleiding, dit niet te doen, kan al te groot zijn. In een reeks van gevallen echter zal de tandtechnicus, door zijn gemis

aan deskunde, niet eens beseffen, dat andere hulp vereischt is.

Ongetwijfeld zal het geven van wettelijke bevoegdheid leiden tot het zelf toepassen van tandheelkundige behandelingen en verrichtingen, waarvan de gevolgen nit alleen schadelijk en gevaarlijk kunnen zijn voor den patiënt, maar waarbij men met feiten te maken kan krijgen, die strafbaar zijn volgens de Wet.

Namens het Hoofdbestuur der
Nederl. Maatschappij tot bevordering der
Geneeskunst:

Voorzitter:

(w.g.) H. BURGER.

Secretaris:

(w.g.) H. J. W. DROOGLEEVER FORTUYN.

Utrecht, 24 October 1924.

Aan de Leden van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal.

Geven met verschuldigden eerbied te kennen, namens de Tandheelkundige Studenten Vereeniging „John Tomes”, de ondergeteekenden J. A. Moulijn, praeses, en M. R. van der Molen, ab-actis, dat zij naar aanleiding van het ingediende voorstel tot wijziging van de Wet van 24 Juni 1876, Staatsblad 117, houdende regeling van de voorwaarden tot verkrijging der afzonderlijke bevoegdheid tot uitoefening der tandheelkunde en van de uitoefening dier kunst;

dat zij volkomen instemmen met de argumenten aangevoerd door de Maatschappij tot bevordering der Tandheelkunde in haar request aan Uwe Kamer d.d. 17 September 1924 en door de Maatschappij tot bevordering der Geneeskunst in haar request aan Uwe Kamer d.d. 8 October 1924;

dat zij bovendien onder Uwe aandacht wenschen te brengen, dat de studenten verplicht zijn examen af te leggen, ook in dat onderdeel in het bedoelde wetsvoorstel genoemd: de Beperkte Tandprothese;

dat het hun uitermate onbillijk voorkomt om aan personen, van wie alleen bekend zou zijn dat zij vóór 1913 de Beperkte Tandprothese hebben toegepast, nu, zonder eenige waarborg voor de wijze waarop zij dit hebben gedaan, noch voor de toekomst het zullen doen, dit recht zonder meer te geven, hetgeen allerminst in het belang kan zijn van een goede tandheelkundige verzorging van het Nederlandsche Volk in de naaste toekomst.

't Welk doende enz.

J. A. MOULIJN,
praeses.

M. R. v. d. MOLEN,
ab-actis.